

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Tsiviilasja number	2-04-1037
Kohus	Tallinna Ringkonnakohus
Kohtukoosseis	Eesistuja Gaida Kivinurm, liikmed Reet Allikvere ja Ande Tänav
Otsuse tegemise aeg ja koht	27. oktoober 2008, Tallinn
Tsiviilasi	DeWa Industrievertretung GmbH hagi Vladimir Frišmani, Andrus Kaldalu, Alar Lehtsaare, Jüri Pooluse, Ülo Pärnitsa ja Aivo Reineri vastu solidaarselt kahju hüvitamiseks
Vaidlustatud kohtulahend	Harju Maakohtu 12.03.2008 otsus
Kaebuse esitaja ja kaebuse liik	DeWa Industrievertretung GmbH apellatsioonkaebus
Kohtuistungi toimumise aeg	07. oktoober 2008, avalik kohtuistung
Menetlusosalised ja nende esindajad	<p>Hageja DeWa Industrievertretung GmbH (Peter-Bieber-Str 7, 68623 Lampertheim, Saksamaa), esindaja advokaat Ott Saame</p> <p>Kostja Vladimir Frišman (IK xxxxxxxxxxxx, elukoht xxxx xx-xx xxxxxxxx)</p> <p>Kostja Andrus Kaldalu (IK xxxxxxxxxxxx, elukoht xxxxxxxxxxxxxxxx xxx xx-xx xxxxxxxx)</p> <p>Kostja Alar Lehtsaar (IK xxxxxxxxxxxx, elukoht xxxxxxxx x-xxx xxxxx xxxxxxxx)</p> <p>Kostja Jüri Poolus (IK xxxxxxxxxxxx, elukoht xxxxxxxx xxx xxx-xxx xxxxxxxx xxxxx)</p> <p>Kostja Ülo Pärnits (IK xxxxxxxxxxxx, elukoht xxxxx xx xxxxx xxxxxxxx)</p> <p>Kostja Aivo Reiner (IK xxxxxxxxxxxx, elukoht xxxxx x, xxxxx xxxxxxxx)</p> <p>Kostjate esindaja vandeadvokaat Aavo Aadli</p>

Resolutsioon

Harju Maakohtu 12.03.2008 otsus jätta muutmata ja apellatsioonkaebus rahuldamata.

Edasikaebe kord

Kohtuotsuse peale võib esitada vandeadvokaadi vahendusel kassatsioonkaebuse otse Riigikohtule 30 päeva jooksul arvates otsuse kättetoimetamisest.

Asjaolud ja menetluse käik

1. DeWa Industriervertretung GmbH esitas 25.08.2004 hagi Vladimir Frišmani, Andrus Kaldalu, Alar Lehtsaare, Jüri Pooluse, Ülo Pärnitsa ja Aivo Reineri vastu, paludes neilt solidaarselt välja mõista tekitatud kahju hüvitamiseks 2 000 000 krooni, mis koosneb 1 000 000 kroonisest investeeringust AS Balti Pressvormid aktsiatesse, nimetatud aktsiaseltsi pankrotimenetluses Tallinna Linnakohtu 20.05.2002 otsusega tunnustatud nõudest summas 1 250 000 krooni ja hagejale kuulunud seadmete maksumusest 600 000 kroonist, mille AS Balti Pressvormid müüs AS-le Balti Laevaremonditehas.
2. Kostjad olid AS Balti Pressvormid juhatuse ja nõukogu liikmed. Osaledes äriühingu juhtorganites, jätsid kostjad täitmata või täitsid mittenõuetekohaselt oma seadusest tulenevaid kohustusi, põhjustades sellega äriühingule ja selle aktsionäridele süüliselt kahju.
3. Hagejat peteti aktsionäride lepingu sõlmimisel. Hageja ja AS Mainor sõlmisid 10.12.1998 aktsionäride lepingu, mille eesmärgiks oli AS Balti Pressvormid ühise juhtimise põhimõtete ja sellekohaste vastastikuste kohustuste määratlemine (AS Mainor poolt kirjutasid lepingule alla A. Kaldalu ja A. Lehtsaar). Vastavalt lepingule kohustus AS Mainor loobuma oma nõuetest AS Balti Pressvormid vastu, mis tulenesid 19.11.1997 laenulepingust. Kuid Tallinna Linnakohtu 11.12.2000 otsusega kuulutati välja AS Balti Pressvormid pankrot, mille käigus esitas AS Mainor nõude võlgniku vastu, mis muuhulgas sisaldas ka neid nõudeid, mis olid vastavalt 10.12.1998 lepingule kustutatud. Eelnevalt, 02.08.2000 oli AS Balti Pressvormid nõukogu Ü. Pärnitsa ja J. Pooluse isikus võtnud vastu otsuse lubada juhatusel need nõuded (kohustused AS Mainor ees) taastada. Veel varem, so 14.03.2000 kanti äriregistrisse AS Balti Pressvormid tütarettevõtte OÜ Baltic General Moulds. 22.02.2000 lepinguga anti asutatavale äriühingule mitterahalise sissemaksena üle sisuliselt kogu AS Balti Pressvormid vara, mille tulemusel läks tütarettevõttele üle kogu majandustegevus. AS Balti Pressvormid esindasid selle tehingu sõlmimisel juhatuse liikmed A. Kaldalu ja V. Frišman. Tütarettevõtte asutamisel rikuti seadust (äriseadustiku (ÄS) § 317 lg 1 p 1 – tehing väljus igapäevase majandustegevuse raamidest, puudus nõukogu nõusolek). Tütarfirma asutamisega viidi välja kogu majandustegevuseks vajalik vara.
4. 27.07.2000 esitas AS Balti Pressvormid juhtkond aktsionäridele ja nõukogule ettekande, milles konstateeriti pankrotti. 28.07.2000 toimunud aktsionäride koosolekul otsustati olukorra lahendamiseks „tehas“, so tütarettevõtte, maha müüa. Ühtlasi lepitati kokku ning kohustati juhatust, et kõik sõlmitud lepingud oleksid viseeritud Ü. Pärnitsa ja Heinz Delpi poolt (dokumendi eestikeelses variandis on „ja“ asendatud sõnaga „või“). Hagejale jäeti petlik mulje, et ilma temaga kooskõlastamata ega tema teadmata ei saa ühtegi tehingut teha. Kuid juba 31.07.2000 toimus nõukogu koosolek, kus Ü. Pärnits, J. Poolus, V. Frišman, A. Reiner ja Vladimir Maslov otsustasid järelejäänud vara maha müüa ja andsid juhatusele selleks piiramatud volitused. Samal päeval vormistati juhatuse otsus, mis kohustas tütarettevõtet oma vara maha müüma. 04.09.2000 vormistasid V. Frišman ja

A. Reiner kui AS Balti Pressvormid esindajad tütarfirma ainuosaniku otsuse, millega müüdi vara Balti Laevaremonditehase AS-le. Juhatuse liikmete teadmisel müüdi muuhulgas ka seadmed, mis kuulusid hagejale.

5. Hagejat kui lepingupartnerit ja kreditori kahjustades on põhjustatud tahtlikult ja läbimõeldult AS Balti Pressvormid pankrot. Kostjad olid teadlikult moonutanud ettevõtte raamatupidamist. Isikud, kes hagejaga 10.12.1998 lepingu sõlmisid, löid hagejale väärade ettekujutuse äriühingute tegelikest suhetest ning majanduslikust olukorrast. Kuna nimetatud isikud olid omavahel tihedalt seotud, annab see alust järeldada, et hageja petmise näol oli tegemist eelnevalt läbimõeldud tegevusega.

Kostjate vastuväited

6. Kostjad hagi ei tunnistanud ja palusid jätta selle rahuldamata.
7. Aktsionäride lepingust tulenevad kohustused olid pooltele vastastikused. AS Mainor pidi loobuma võlanõuetest AS Balti Pressvormid vastu ja hageja oli kohustatud aastatel 1999-2002 tagama käibe st otsima välisturu toodangule. Hageja tegi AS Balti Pressvormid aktsiakapitali sissemaksed 17.11.1998 ja 05.02.1999, seega enne kui aktsionäride leping sõlmiti. Hageja ei ole esitanud tõendeid, millest nähtuks, et kostjad tegutsesid koos selle nimel, et hagejalt välja petta 1 000 000 krooni. 27.10.1998 otsustas AS Mainor nõukogu tühistada ja maha kanda AS Balti Pressvormid võlad. Raamatupidamislikult tehti vastav kanne memoriaalorderiga nr 147 15.12.1998 (tl 146). AS Mainor nõudeõigus taastati õigustatult alles pärast seda, kui oli selge, et hageja oma kohustusi ei täida.
8. Kuna hageja väidetud kahju tekkimise juhtumeid on mitu, tuleb neist igaühe puhul eraldi näidata isikud, kes on vastutava teo teinud, tõendada vastavate tegude õigusvastasust, kahju tekkimine ja selle suurus ning põhjuslik seos rikkumise ja kahju tekkimise vahel. Seetõttu ei saa kohaldada solidaarset vastutust kogu nõude ulatuses kõigi kostjate vahel. Kostjad ei vaidle vastu asjaolule, et hageja kaotas aktsiakapitali ja antud laenu summas kokku 2 250 000 krooni, kuid müüdnud seadmed 600 000 krooni väärtuses oli väidetavalt eelpoolnimetatud laenu tagatisvara ning nende summeerimine pole õigustatud. Hageja ei ole tõendanud, millises ulatuses on kostjad õigusvastaste tegudega tekitanud kahju AS-le Balti Pressvormid. Seega ei saa hageja enda kahju suurst otseselt seostada kostjate tegevusega.
9. Koheselt pärast 1999. aasta majandusaruande koostamist kutsus AS Balti Pressvormid juhatus kokku erakorralise aktsionäride üldkoosoleku. 28.07.2000 otsustasid AS Balti Pressvormid aktsionärid, s.o hageja ja AS Mainor, täiendavaid investeeringuid mitte teha ja kogu vara võõrandada töötava tehaseks. Seega tegutses juhatus vastavalt seadusele. Pankrotiavalduse esitamise kohustust 2000 kehtinud AS redaktsioonis ei olnud. Seadmed müüdi 5 000 000 krooni eest, kuigi nende väärtus 22.02.2000 sõlmitud mitterahalise sissemakse üleandmise lepingu järgi oli 3 852 991 krooni. Seega oli tegemist kasumliku tehinguga, mis ei saanud hagejale kahju tuua. Tütarettevõtja OÜ Baltic General Moulds asutamisega hagejale kahju tekkida ei saanud, see asutati hageja esindaja H. Delpi teadmisel ja heakskiidul. AS Balti Pressvormid varade väärtus sellega ei vähenenud.
10. Tegelikult ei vasta hageja väide, nagu oleks kostjad alates 1999 lõpust sihipäraselt ja ilma majandusliku põhjendusega vähendanud AS Balti Pressvormid vara.

Esimese astme kohtu otsus ja põhjendused

11. Harju Maakohus jättis hagi rahuldamata.
12. Vaidlust ei ole, et DeWa Industrievertretung GmbH (esindajad Heinz Delp ja Peter Walde) ja AS Mainor (esindajad Andrus Kaldalu ja Alar Lehtsaar) sõlmisid 10.12.1998 aktsionäride lepingu, mille eesmärgiks oli AS Balti Pressvormid ühise juhtimise põhimõtete ja sellekohaste vastastikuste kohustuste määratlemine. DeWa

Industrievertretung GmbH osalus AS-s Balti Pressvormid oli 51% ja AS Mainor osalus 49%.

13. Kostjana märgitud A. Lehtsaar ei saa vastutada AS Balti Pressvormid juhatuse liikmete ja nõukogu liikmete poolt põhjustatud kahjude eest, kuna nimetatud isik ei ole AS Balti Pressvormid juhatuse ega nõukogu liige olnud.
14. Käesolevas vaidluses on tegemist sisesuhtega, st osanik on esitanud hagi juhatuse ja nõukogu liikmete vastu. Hageja ei ole esitanud ega tõendanud ühtegi juhatuse liikmete või nõukogu liikme poolt väidetavalt toimepandud õigusrikkumist, so juhatuse või nõukogu liikme kohustuste rikkumist. Hageja väited äriühingule ja hagejale süülisest kahju tekkimisest on liiga üldised selleks, et teha järeldust, et juhatuse või nõukogu liikmed on oma kohustusi rikkunud. Majanduslikel põhjustel hagejale tekkinud kahju ei saa kaasa tuua juhatuse või nõukogu liikmete süülist vastutust. Arvestada tuleb asjaolu, et Tallinna Linnakohtu 20.01.2005 määruses, millega lõpetati AS Balti Pressvormid pankrotimenetlus, nähtub, et pankroti põhjustas äriühingu organisatsiooniliselt halb töökorraldus ja oskamatus leida oma majandustegevusele väljundeid välisturgudel. Juhatuse liikmete rasket juhtimisviga ega tagasivõitmise aluseid ei tuvastatud. Samuti on lõpetatud algatatud kriminaalasi kuriteokooosseisu puudumise tõttu. Väljundite leidmise välisturgudele oli võtnud endale ülesandeks hageja vastavalt aktsionäride lepingule. Seega tekkis hagejale kahju eelkõige majanduslikel põhjustel, sh ka hageja enda tegevusetuse tulemusel ning sellist kahju ei saa sisse nõuda kostjatelt. Hageja ei ole tõendanud, millises ulatuses on kostjad õigusvastaste tegudega tekitanud kahju AS-le Balti Pressvormid. Seega ei saa hageja enda kahju suurust otseselt seostada kostjate tegevusega.
15. Kohtuistungil ei leidnud tõendamist asjaolu, et kostjad oleks teadlikult moonutanud ettevõtte raamatupidamist. 1998. majandusaruanne on koostatud vastavalt seadusele ja kajastab õigesti AS Balti Pressvormid varasid ja kohustusi. 1999. majandusaruanne sisaldab mõningaid ebatäpsusi, kuid selles sisalduvad andmed ei saanud mõjutada hagejat 1998 aktsionäride lepingu sõlmimisel, kuna see aruanne koostati ja allkirjastati 30.06.2000. 1999-2000 jaanuari lõpuni oli hageja esindaja H. Delp ise AS Balti Pressvormid juhatuse liige ning seetõttu kursis äriühingu majandustegevusega. AS Balti Pressvormid raamatupidamise kontroll teostati sõltumatute audiitorite poolt.
16. AS Pressvormid aktsionäride koosoleku 28.07.2000 protokoll, mille protokollis A. Reiner eesti keeles, viimases lauses on juhatust kohustatud kõik sõlmitavad lepingud viseerima Ü. Pärnitsa või H. Delpi poolt, tõlkes saksa keelde on juhatust kohustatud kõik sõlmitavad lepingud viseerima Ü. Pärnitsa ja H. Delpi poolt. Kuna juhatuse liikmed tegutsesid eestikeelsele protokollile tuginedes, siis puudus kohustus sõlmitavad lepingud viseerida eelnevalt Ü. Pärnitsa ja H. Delpi poolt. Eestikeelse protokolliga tõlkimisel saksa keelde on tõlkeviga, mis muudab oluliselt juhatuse liikme kohustuse sisu. Esmene protokoll on vormistatud eesti keeles, mistõttu tõlkevead ei muuda vastu võetud otsustust. Ärisuhted, mille eelduseks on erinevates keeltes suhtlemine, võivad kaasa tuua teisiti arusaamisi ja mõistmisi tulenevalt keeleoskusest. Tegemist on tavapärase äririskiga.
17. 21.02.2000 AS Balti Pressvormid andis hagejale omandiõiguse kahele masinale. Nimetatud kokkuleppele on AS Balti Pressvormid poolt alla kirjutanud kostja V. Frišman ja hageja poolt H. Delp. Nimetatud tehing on tühine, kuna V. Frišmanil ei olnud volitusi üksi sellist tehingut teha. Kuna tühise tehinguga hagejal seadmete omandiõigust ei tekkinud, ei saanud tal tekkida nende seadmete võõrandamisest ka kahju. Kuna hageja oli nimetatud asjaoludest teadlik, ei saa tal olla nõuet ka kostjate vastu.
18. Äriühingutelt teenuse tellimine, kelle juhatuse liikmed on tegevad või tegevad olnud mõlemal lepingu poolel, ei ole vastuolus seadusega. Samuti ei ole seadusega vastuolus majandustegevuseks ruumide rentimine ja selle eest tasumine.

Apellatsioonkaebuse nõue ja põhjendus

19. Hageja palub maakohtu otsuse tühistada ja teha uue otsuse, millega hagi rahuldada ning kohtukulud jätta kostjate kanda.
20. Maakohus on rikkunud nii materiaali- kui ka menetlusõigusnorme.
21. Eelnenud menetlus Harju Maakohus lõppes tagaseljaotsuse olukorraga. See on menetluslik seisund, millest menetlus oleks pidanud jätkuma ning sisuliselt oleks maakohus pidanud lihtsalt tegema samadel asjaoludel uue otsuse, võttes arvesse ringkonnakohtu poolt antud suuniseid. Maakohus vaatas asja läbi aga tulenevalt kohtukoosseisu vahetusest algusest peale. Seega eiras maakohus tagaseljaotsuse olukorda ning ei lugenud hageja faktiväiteid omaksvõetuks. Niisugune eksimus mõjutab oluliselt kohtuotsuse sisu.
22. Tagaseljaotsuse olukord ei saa hilisema menetlusega ilma seadusliku põhjuseta „ära kaduda“. Tagaseljaotsus on tehtud kostjate vastavat sanktsioneerimist leidnud taunimisväärse käitumise (kohtuistungile mitteilmumise) tulemusena. Tagaseljaotsuse kui menetlusliku instituudi eesmärgiks ongi kostjate teatud mõttes karistamine tagaseljaotsuse põhjutanud menetlusreeglite eiramise eest. Oleks seaduse mõttega vastuolus, kui tagaseljaotsuse olukord, mille maakohus lahendas ebaseaduslikult hageja kahjuks, kaoks asja tagasisaatmise tulemusena, andes kostjatele täiendavaid menetluslikke võimalusi.
23. Maakohus on valesti leidnud, justkui ei oleks hageja esile toonud ega tõendanud kostjate kohustuste rikkumist, seega justkui ei oleks tõendatud deliktilise vastutuse alused. Maakohus on sisuliselt täiesti mööda / üle vaadanud hageja poolt esitatud asjaoludest ja väidetest. Kaevatavas otsuses ei ole maakohus hageja ühtegi väidet ega seisukohta sisuliselt käsitletud, võttes need kokku vaid põgusa hinnanguga, et väited kahju tekkimisest on liiga üldsõnalised selleks, et teha järeldust, et kostjad on oma kohustusi rikkunud.
24. Hageja ei ole väitnud; et kostjad on AS Balti Pressvormid pankroti põhjutanud tahtlikult. Hageja väide lühidalt kokkuvõetuna seisneb jätkuvalt selles, et kui AS Balti Pressvormid majanduslik seis läks piisavalt kehvaks, hakkasid kostjad hageja poolt kirjeldatud viisidel ja tegudega tegema kõike selle nimel, et halvast olukorrast väljuksid kostjad otseselt ise või vähemalt nendega seotud isikud *summa summarum* võimalikult parema tulemusega, seda nii lepingupartnerite kui teiste võlausaldajate arvel. Lisaks ilmnes tänu pankrotile ka see, et oma õiguste kuritarvitamine sai alguse juba esialgse aktsionäride lepingu sõlmimisel, nn lõks seati valmis juba varem. Hageja on näidanud, et niisugune tegevus on seadusega vastuolus. Küsimus ei ole kunagi olnud selles, mis oli pankroti otsene majanduslik põhjus; hageja nõuab kahju hüvitamist isikutelt, kes on nii pankrotis kui enne pankrotti käitunud viisil, mis on hagejale tekitanud kahju;
25. Maakohus on põgusalt käsitletud raamatupidamise korraldamist, kuid on ka siin jäänud pinnapealseks, tulenevalt hageja väidete mitteanalüüsimisest. Kohus on tuginenud otse ja üksnes audiitorite kinnituste nendele osadele, mis sedastavad kostjate jaoks positiivseid asjaolusid, ning on jätnud täielikult tähelepanuta hageja osundused faktilistele rikkumistele. Audiitorite järeldused ei ole kohtule kohustuslikud ega siduvad, seda enam, et tegemist ei ole eksperdiarvamusega tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) tähenduses ning nad ei ole oma arvamusi andnud käesoleva kohtuasja kontekstis. Hageja on esitanud selged faktiväited raamatupidamisalaste rikkumiste kohta, kuid kohus ei ole neid hinnanud;
26. Käsitledes küsimust protokollide tahtlikust eksitavast tõlkimisest, on maakohus leidnud, et kostjad tegutsesid eestikeelsele protokollile tuginedes ning seetõttu puudus neil kohustus viseerida sõlmitavad lepingud eelnevalt nii Ü. Pärnitsa kui ka H. Delpi poolt. Kohus on andnud asjaoludele täielikult väärade hinnangu. Protokoll, mille vormistasid kostjad, pidi vastama tegelikkusele, aga ei vastanud. Just see on asi, mida hageja kostjatele ette heidab. Tegelikuses peeti läbirääkimised saksa keeles ja ka kokkuleppe sisu oli määratletud saksakeelse kokkuleppega. Kostjate kui protokollide vormistajate asi oli see adekvaatselt kirja

panna. Kostjad vormistasid aga eestikeelse protokolli eksitavana, tegid sellest saksakeelse „õige“ tõlke ning nüüd arutleb maakohus selle üle, et hageja esindaja peab kandma niisuguse petmise riski;

27. Maakohus on põgusalt käsitlenud küsimust V. Frišmani poolt volituseta allkirjastatud masinate võõrandamise lepingust ning leidnud, et kuna müüja esindajal ei olnud volitusi, on tehing tühine ja kuna hagejal omandiõigust ei tekkinud, ei saanud tekkida ka kahju. Kohus on, tulenevalt sellest, et hageja väited ja selgitused ei ole analüüsimist leidnud, jätnud tähelepanuta, et omandamise näol oli tegemist tagatisomandamisega ning kuna omandiõigust ei tekkinud, siis ei tekkinud ka tagatist. Seega loodi hagejale mulje, et tema nõuded on vähemalt mingil määral tagatud, samas kui need tegelikult ei olnud.
28. Maakohtu sedastus, et teenuste tellimine ja ruumide rentimine ei ole seadusega vastuolus, on pealiskaudne, mis näitab soovimatust lahendada sisulist küsimust. Hageja ei ole väitnud, et ruumide rentimine või teenuste ostmine kui niisugune peaks Eesti Vabariigis olema illegaalne tegevus; küll on aga seadusevastane oma tsiviilõiguste teostamine viisil, mille eesmärgiks on kahju tekitamine teisele isikule. Seda väidet ei ole kohus hinnanud.

Vastustaja seisukoht

29. Kostjad vaidlevad apellatsioonkaebusele vastu ja paluvad jätta selle rahuldamata.

Tsiviilkolleegiumi seisukoht

30. Tsiviilkolleegium, kuulanud ära menetlusosaliste seisukohad ja tutvunud toimiku materjaliga, leidis, et apellatsioonkaebuse väited ei anna alust kohtuotsuse tühistamiseks. Otsus on lõppjärgelduses õige, kuid tuleb täiendada motiivide osas. TsMS § 657 lg 1 p 1 alusel tuleb apellatsioonkaebus jätta rahuldamata ja kohtuotsus muutmata.
31. Maakohus ei rikkunud menetlusnorme, kui pärast tagaseljaotsuse tühistamist ringkonnakohtu poolt vaatas asja uuesti läbi istungil ja tegi sisulise otsuse. TsMS § 657 lg 2 kohaselt kui ringkonnakohus tühistab tagaseljaotsuse, saadab ta asja täies ulatuses läbivaatamiseks esimese astme kohtule. Seega ei jätku iseenesest tagaseljaotsuse olukord, nagu hageja ekslikult leiab. Kuivõrd kostjad osalesid asja uuel läbivaatamisel kohtuistungil, ei saanud kohus lahendada asja kostjate kahjuks tehtava tagaseljaotsusega. Sellist võimalust seadus ette ei näe.
32. Hageja nõuab kostjatelt kuritegelike tegudega tekitatud kahju hüvitamist. Hageja süüdistab kostjaid tahtlikus petmises, nn „lõksu seadmises“, et meelitada hagejat investeerima raha AS Balti Pressvormid aktsiasse ja seejärel aktsiaseltsi tahtlikus pankroti tekitamises, mille tagajärjel kaotas hageja nii aktsionärina aktsiasse paigutatud raha kui ka võlausaldajana aktsiaseltsile laenatud raha ja tagatise seadmete näol. AS Balti Pressvormid asutamine ja pankrotistumine toimusid enne 1. juulit 2002. Seega on VÕS RakS §-de 2 ja 11 kohaselt hageja nõude esitamise õiguslikuks aluseks tsiviilkoodeksi § 448. Selleks, et võtta juriidilise isiku juhtorgani liikmeid deliktiõiguslikule vastutusele, peab nende tegevus sisaldama deliktilise vastutuse mingit koosseisu.
33. Kohus leidis õigesti, et hageja ei ole esile toonud kostjate konkreetseid õigusvastaseid tegusid ja põhjuslikku seost nende tegude ja kahju tekkimise vahel. Hageja ei ole kirjeldanud asjaolusid ega esitanud tõendeid, millest nähtuks, et kostjad tegutsesid koos selle nimel, et hagejalt raha välja petta. Kelmuse tunnustel algatatud kriminaalasi on lõpetatud kuriteokoosseisu puudumise tõttu. Tallinna Linnakohtu 20.01.2005 määrusest, millega lõpetati AS Balti Pressvormid pankrotimenetlus, nähtub, et pankroti põhjustas äriühingu organisatsiooniliselt halb töökorraldus ja oskamatus leida oma majandustegevusele väljundeid välisturgudel. Seega tekkis hagejale kahju

eelkõige majanduslikel põhjustel ning sellist kahju ei saa ta sisse nõuda kostjatelt lepinguvälise kahjuna.

34. Laenatud rahast ja tagatisest ilmajäämisest tekkinud kahju osas tuleb hagejat käsitleda võlausaldajana. Teod, mida hageja kostjatele kui aktsiaseltsi juhtorganite liikmetele ette heidab (Mainori nõude tunnustamine, tütarettvõtte loomine, aktsiaseltsi vara üleandmine tütarettvõttele, lepingute sõlmimine varade võõrandamiseks ja teenuste osutamiseks), ei ole iseenesest õigusvastased. Need ei kujuta endast võlausaldajate õiguste rikkumist ehk delikti (rikkumist nn „välissuhte raames). Kostjate poolt aktsiaseltsile tekitatud kahju ei ole hageja välja toonud ega seostanud seda enda kahjuga.
35. Eeltoodu alusel on kohus õigesti jätnud hagi täies ulatuses rahuldamata.
36. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja täitemenetluse seadustiku rakendamise seaduse § 3 sätestab, et enne 01.01.2006 alustatud menetluse puhul kohaldatakse menetluskulude jaotamisele ja nende kindlaksmääramisele seni kehtinud seaduses sätestatud. Kuni 31.12.2005 kehtinud TsMS § 60 lõike 1 ja § 61 lg 1 punkti 1 kohaselt mõistab kohus poole taotlusel, kelle kasuks on otsus tehtud, teiselt poolelt välja vajalikud ja põhjendatud kohtukulud. Kostjad ei ole kohtukulude hüvitamise taotlust esitanud.

Gaida Kivinurm

Reet Allikvere

Ande Tänav